

Wij weten niet, of wij niet voor een opnieuw uitbreken van de ziekte kunnen komen te staan, wij weten zeker, zooals reeds opgemerkt werd, dat de naziekten nog bij een ontstellend groot aantal patienten voorkomen. Daarom is de bestudeering van dit waardevolle boek ten zeerste aan te bevelen.

L. BOUMAN.

Dr. M. A. VAN HERWERDEN, *Erfelijkheid bij den mensch en eugenetiek*. Tweede druk 1929. Encycl. van de W. B. Amsterdam. 476 bladzijden. Prijs f 2.50.

Deze tweede druk is een slechts weinig gewijzigde en niet onbelangrijk vermeerderde uitgave van den eersten druk.

Aan mijn bespreking van den eersten druk (dit *Tijdschrift* 70, II, 1780, 1926) heb ik niets te veranderen en weinig toe te voegen.

Men kan de schrijfster geluk wenschen, dat na 3 jaar deze nieuwe druk noodig was; er blijkt ook een toe te juichen belangstelling uit van het lezende Nederlandsche publiek voor het erfelijkheidsvraagstuk.

De menschelijke erfelijkheidsleer en de eugenetiek zijn zich ontwikkelende takken van wetenschap. Overal, waar dit noodig was, zijn aanvullingen opgenomen, ontleend aan de publicaties van de laatste jaren. Het boek is dus geheel bij en is ook daardoor even onderhoudend om te lezen, als de eerste druk was.

Vooraf in het hoofdstuk over eugenetiek waren door den nieuwen voorraad stof eenige aanvullingen noodig. Zij zijn met zorg gesteld en kunnen aansluiten bij den gedachtengang van de schrijfster, die zelf een kleine evolutie heeft doorgemaakt. Van belang ware misschien nog de vermelding geweest van de belangwekkende bevinding van professor METHORST. (I. *World Popul. Conf.* Geneva, 1927), dat in Nederland de teruggang van het geboortencijfer al begonnen is vóór de N. Malthusiaansche Bond zijn werkzaamheid begon.

In het hoofdstuk over kiembeschadiging zou ref. de uitkomsten van de onderzoekingen van STOCKARD met meer nauwkeurigheid weergegeven willen zien.

De bijgewerkte literatuurlijst aan het eind van het boek is van nut voor den lezer, die zich verder onderrichten wil. Ook aan het uiterlijk blijft aandacht besteed. Zoo zijn de welgekozen motto's aan het begin van vele hoofdstukken met eenige vermeerderd (o. a. een van WELLS van 1928).

Het is een levend, groeiend boek, het wordt allengs te dik voor het kleine formaat (groeit uit de kleeren), zoodat voor een volgenden druk een grooter formaat zal overwogen moeten worden.

G. P. FRETS.

Prof. Dr. Med. E. VON GIERKE, *Taschenbuch der Pathologischen Anatomie*. I. Allgemeiner Teil, II. Spezieller Teil, GEORG THIEME, Leipzig. 10te Auflage. Prijs mark 6.50.

Zoolang als de algemeene pathologie en de pathologische anatomie de basis vormen voor denken en handelen in de geneeskunde, moet van den student geëischt worden, dat hij zijn kennis daarvan

opdoet uit een niet te beknopt leerboek en dat hij door het volgen van colleges en practische oefeningen zich een goede voorstelling van de ziekelijke afwijkingen eigen maakt. Dat aan dezen eisch niet gemakkelijk te voldoen is, mag geen reden zijn om haar lager te stellen. De uitgebreidheid der stof maakt het voor diegenen, die niet over een sterk geheugen beschikken, noodzakelijk zich het herinneren der vele feiten te vergemakkelijken door het maken van uittreksels. VON GIERKE vindt, dat men omgekeerd te werk moet gaan. Zijn boek is een uitgebreid excerpt. Hij verwacht van den student, dat deze door aanvullingen uit leerboeken en colleges er een volledig leerboek van maken zal. Daartoe zijn de bladzijden slechts gedeeltelijk bedrukt, waardoor ruimte is gelaten voor het maken van aantekeningen. Hij schijnt niet te vreezen, dat de aanvullingen wel eens achterwege zullen blijven en dat de student zich beperken zal tot het uit het hoofd leeren der feiten. Voor de goede studenten is het boek van VON GIERKE overbodig. Het gebruik door minder begaafden levert het gevaar op, dat door feitenkennis een gebrek aan inzicht zal worden gemaskeerd. Het valt niet te ontkennen, dat zelfs de beste student tegen den examen-tijd maar één doel heeft: voldoende feitenkennis te verzamelen. Dan zal het boekje van VON GIERKE goede diensten kunnen bewijzen, want het is tamelijk wel volledig, op de hoogte van den tijd en zéér overzichtelijk samengesteld. Het bekijken der fraaie teekeningen kan tijdens het lezen der droge opsommingen een nuttige en aangename verpoozing geven.

R. R. ROCHAT.

Prof. L. KOFLER und Dr. A. MAYRHOFER, *Hausapotheke und Rezeptur (Bücher der Aertzlichen Praxis, 18)*. Wien u. Berlin 1929. Uitg. JULIUS SPRINGER. 188 bldz. Prijs M. 6.60.

Voor wie even mocht ontstellen over het aantal bladzijden, aan een „huisapotheek” gewijd, diene tot inlichting, dat de dokters-apotheek in Duitschland ook Hausapotheke heet. En voor den bezitter van zulk een instelling is van bijzonder veel nut een handleiding voor zijn aandeel aan de artsenijsbereidkunde, waarin weggelaten wordt wat alleen de apotheker behoeft te weten en nadruk wordt gelegd op de dingen, die hij, als arts, allicht minder goed weet dan de apotheker.

Voor dit doel is het boekje van KOFLER en MAYRHOFER, in het handige formaat der boeken, die de *Aertzliche Praxis* uitgeeft, bijzonder geslaagd. Het spreekt vanzelf, dat de schrijvers met de Duitsche voorschriften rekening hebben moeten houden, maar niettemin zullen onze veelzijdige broeders op het land aan deze sobere en beknopte raadgevingen veel kunnen hebben.

De schrijvers wijzen erop, dat de apotheekhoudende arts het voordeel mist van de contrôle van den apotheker op zijn recepten, zoowel wat betreft de doseering als de onvereinigbaarheid, welke soms gevaarlijk kan zijn (neerslaan van alcaloïden door alcaliën, ontplofbare mengels). Deze hulp van den apotheker moet hij door kennis kunnen missen. Hij moet ook weten, hoe lang hij de ver-